

До

Научното жури

ВСУ „Черноризец Храбър“

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Софка Георгиева Матеева

Департамент „Право“, НБУ

Относно: Дисертационен труд „Защита на правата на човека –
публичноправни аспекти“,

за получаване на научна степен доктор на науките

автор: проф. д-р Веселин Христов Цанков

в катедра „Администрация и управление“,

факултет „Международна икономика и администрация“

Докторска програма

„Управление в сферата на нематериалното производство“

ВСУ „Черноризец Храбър“

2015

На основание Закона за развитие на академичния състав, Правилника за приложението му и вътрешноустройствените и организационни актове на ВСУ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ и давам настоящото становище до Научното жури на ВСУ за обсъждане на дисертационен труд: „Защита на правата на човека – публичноправни аспекти“, за получаване на научна степен доктор на науките с автор проф. д-р Веселин Христов Цанков, на трудов договор № 107 по чл. 111 от КТ в Юридически факултет на ВСУ, считано от 27.08.2004 г. Представеният комплект материали на хартиен носител е в съответствие със ЗРАС и ПП на ЗРАС и Наредба № 12 на ВСУ. Проф. Цанков е приложил, както следва: папка с вх. № 368/ 06.02.2015 всички необходими, нотариално заверени дипломи и документи; автореферат (54 стр.) и дисертационен труд в обем от 672 стр.

В дисертационния труд е използван избирателен подход при представяне на значими, актуални въпроси по ефективната защита на правата на човека. Направен е преглед и коментар само на такива, които са претърпели промени през последните години, които са постоянно на дневен ред, по които има натрупана съдебна практика, практика на Конституционния съд, на Европейския съд по правата на човека, на Съда на ЕС. Направен е критичен преглед на конкретни политики и дейности по защита на права на човека, които са особено актуални, дискуссионни, често обект на законодателни промени. Практиката по правоприлагането често е противоречива и е повод за дебати и промени. В някои от конкретните практически казуси авторът има непосредствено участие, като такива са:

- Конституционната и друга правна уредба на ползването на българския език като официален език и използването на майчин език;
- Правната защита на правата и интересите на лицата в производствата за придобиване и освобождаване от българско гражданство (експерт в работните групи по ратификация на конвенции и промени в ЗБГ);
- Правната защита на законните права на лицата търсещите особена закрила в Република България (ръководител на работни групи и ключов експерт);
- Правната защита на българските общности зад граница (ръководител работна група за изготвяне на законопроект 2008 г.). Легализация на чужди публичноправни актове в Република България; Участие в разрешаване на съществени правни проблеми с последици за много хора – доклад 53 стр. до министъра на правосъдието през 2010 г., който е база за решение по Договора за натурализация България – САЩ и въпросите за българското гражданство на около 400 000 наши сънародници;
- Правна уредбата на дейността на омбудсмана и на обществените посредници. Преглед на практиката им по защита на правата и законните интереси на гражданите

(правен съветник на столичния обществен посредник и правен консултант на омбудсмана по въпросите на гражданството и особената закрила).

Изяснен е теоретичният фундамент на основните права на човека и гражданина. Направен е анализ на уредбата на основните права в международноправните актове, в Конституцията на Република България и в нормативните актове. Посочени са съществуващите способности, средства и механизми за защита на основните права на национално и наднационално ниво. Разкрити са същността, предимствата и недостатъците на отделните правни институти. В края на всеки раздел са представени общи констатации, коментари и препоръки по конкретната сфера на защита на правата на човека. На база на проучването на тези политики и практики, е направен аналитичен преглед на поетите международноправни задължения, на вътрешноправната уредба и практика. Открити са проблемни области. Направени са предложени De lege ferenda. Представени са примери за решаване на сложни в теоретично и правно-техническо естество проблеми, както и участието и ролята на автора при намиране на адекватни и издържани политически и правни решения.

Приноси

В изследването се представят актуални аспекти на защита на правата на човека в сравнителноправен аспект в критични области – защита правата на бежанци, на лицата без гражданство, на малцинствата, на социално слабите и други, които са актуални през последните десетилетия. Проучени са подробно значимите теоретико-доктринални и практико-емпирични въпроси относно защитата на правата на човека; механизмите при формиране на „обща воля“; връзката между фактите и правните норми, формулирани и защитени са нови понятия, тези, като са направени сполучливи критични прегледи, анализи, изводи и заключения.

Обосновани са предложения De lege ferenda по законодателния процес в сферата на правата на човека основно по предварителна и последваща оценка въздействие на законодателството. Формулирани са предложения относно предварителното обсъждане и съгласуване като фаза, имаща за цел да осигури отчитането на становищата на максимално широк кръг лица, организации, държавни и общински органи, администрации, които са заинтересовани от приемането и прилагането на бъдещите закони в сферата на правата на човека.

Правата на човека са в основата на съвременното цивилизовано правно мислене. Те се осмислят като основен критерий за прогресивността на правото. В световен мащаб това означава доближаване до възможността за създаване на единен правов ред, както и засилване на процесите на обмен и интеграция в правната сфера.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредба № 12 на ВСУ.

Давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси, и

Предлагам да бъде присъдена научната степен „доктор на науките“.

Проф. д-р Софка ГеоргиеваМатеева